

Latentse tuberkuloosi levimus süstivate narkomaanide seas

Kristi Rüütel^{1,2}, Ave Talu¹, Katri Abel¹, Helle-Mai Loit¹, Klavdia Levina³, Anneli Uusküla²

¹Tervise Arengu Instituut, ²Tervishoiu instituut, Tartu Ülikool, ³Põhja-Eesti Regionaalhaigla

TAUST

Tuberkuloosi (TB) esmashaigestumus 100 000 elaniku kohta on Eestis langenud 44,6 juhult aastal 2000 30,3 juhuni aastal 2007. Samaaegselt on HIV-nakatanute osakaal TB haigete seas tõusnud 0,25%lt aastal 2000 10,5%ni aastal 2007. Uueks TB riskigrupiks peetakse süstivaid narkomaane (SN). Eriti kõrge on TB oht neil SNidel, kes on nakatunud HI-viirusega. Käesoleva uuringu eesmärgiks oli 1) katsetada uue testsüsteemi (QuantiFERON-TB Gold, Cellestis Europe) kasutatavust latentse TB diagnoosimiseks; 2) hinnata latentse TB levimust ja võimalikke riskifaktoreid SNide seas Tallinnas ja Kohtla-Järvel.

MEETODID

Uuritavad värvati süstlavahetusprogrammides, kasutades uuritavate poolt uuringusse kaasamise meetodit. Lisaks struktureeritud intervjuule sotsiaaldemograafiliste, riskikäitumise ning valitud tuberkuloosi riskimarkerite andmete kogumiseks võeti igalt uuritavalt täisveri HIV-vastaste antikehade ja M. tuberculosis spetsiifilise interferoon- γ määramiseks ELISA meetodil. QuantiFERON-TB Gold on kaudne meetod M.tuberculosis-kompleksi-ga infitseerituse hindamiseks. Määratakse interferoon- γ kontsentratsiooni muutust organismis, mida põhjustab kokkupuude M. tuberculosis'e antigeenidega.

TULEMUSED

Uuringusse kaasati 375 SNI (keskmine vanus 26,8 aastat, naiste osakaal 15,2%), 207 Tallinnast ja 168 Kohtla-Järvelt. Latentse TB levimus uuritute hulgas oli 7,7% (95% UI 5,0–10,4%). HIV-negatiivsete seas oli latentse TB levimus 9% (95% UI 4,3–13,7%) ja HIV-positiivsete seas 6,5% (95% UI 3,3–9,7%). Latentse TB levimus oli 10,1% Tallinna ja 4,8% Kohtla-Järve SNide hulgas ($p=0,05$).

Ühemõõtmelises analüüsis oli latentse TB levimus kõrgem Tallinna SNide, eestlaste, tuberkuloosihaigetega kokkupuutunud ja suurema kaebuste arvuga (0-5 vs 6-8 kaebust) uuritute seas. Mitmemõõtmelises analüüsis jäid kõik antud seosed püsima (tabel 1).

JÄRELDUSED

Erinevusi latentse tuberkuloosi levimuses erinevate piirkondade ning HIV-staatusiga uuritavate vahel ei leitud. Olulisteks latentse TB riskifaktoriteks osutusid kokkupuude TB haigega ning rahvus (eestlastel kõrgem risk). Edaspidi on vajalik hinnata TB nakatunute riski haigestuda tuberkuloosi ja vastavalt sellele planeerida interventsioone tuberkuloositõrjeks süstivate narkomaanide seas.

Tabel 1. Latentse tuberkuloosi levimus valitud tunnuste lõikes ning levimusega seotud riskitegurid (mitmemõõtmeline analüüs).

Tunnus	Latentne TB –		Latentne TB +		AOR	95% CI	p
	N	%	N	%			
Sugu							
	Mees	292	92,1	25	7,9	1,0	
	Naine	54	94,7	3	5,3	0,9	0,2–3,3
Vanus (pideva tunnusega)							
					1,0	0,9–1,1	0,7
Rahvus							
	Mitte-eestlane	324	93,4	23	6,6	1,0	
	Eestlane	22	78,6	6	21,4	4,0	1,3–12,2
HIV-nakkus							
	Ei	131	90,9	13	9,0	1,0	
	Jah	215	93,5	15	6,5	0,8	0,3–1,9
Vangistuses olemine elu jooksul							
	Ei	167	94,4	10	5,7	1,0	
	Jah	179	90,4	19	9,6	1,7	0,7–4,5
Kaebuste arv							
	0-5	336	92,8	26	7,2	1,0	
	6-8	10	76,9	3	23,1	4,2	0,9–17,6
Teadaoleva TB haigega koos elamine/õppimine/töötamine							
	Ei	343	92,9	26	7,1	1,0	
	Jah	3	50,0	3	50,0	13,2	2,2–78,9
Piirkond *							
	Tallinn	186	89,9	21	10,1	1,0	
	Kohtla-Järve	160	95,2	8	4,8	0,6	0,2–1,7

* HIV levimus uuritud SNide hulgas Tallinnas oli 56,0% (95% UI 50,8–61,2) ja Kohtla-Järvel 67,6% (95% UI 62,7–72,5).